

Plan for pædagogisk virke og pædagogiske læreplaner
for Børnehaven S.V.Å.
2012/2013

1. FORORD

Plan for pædagogisk virke i Børnehaven SVÅ er udarbejdet af leder og personale i samarbejde med forældrebestyrelsen

Planen henvender sig til personale i børnehaven, forældre til børn i børnehaven og Århus kommune.

Planen er tænkt som et arbejdsdokument for personalet. Et dokument, som beskriver grundlaget for Børnehaven SVÅ's pædagogiske virke. Planen skal ses som et dynamisk pædagogisk værktøj som tilrettes i takt med udviklingen på det pædagogiske område.

INDHOLDSFORTEGNELSE.

1. Forord og indholdsfortegnelse.....	side 2
2. Historie og præsentation.....	side 3
3. Pædagogikkens opgave.....	side 5
4. Børnehavens mission og vision.....	side 6
5. Vores værdier	side 6
6. Vores lærings- og udviklingsforståelse.....	side 8
7. Den pædagogiske læreplan.....	side 10
• Alsidig personlig udvikling.....	side 10
• Sociale kompetencer	side 11
• Sproglig udvikling.....	side 13
• Natur og naturfænomener	side 18
• Kulturelle udtryksformer og værdier	Side 19
• Krop og bevægelse	side 21
8 Dokumentation.....	side 24
9 Evaluering.....	side 26
10 Samarbejdet mellem forældre og personalet.....	side 26
11 Samarbejdet mellem SVÅ og andre institutioner	side 27
12 Praktiske oplysninger.....	side 27

2. HISTORIE OG PRÆSENTATION

Børnehaven SVÅ har til huse i en ældre to etagers villa beliggende på regionshospitalets område ved Harald Selmers Vej. Udvendig fremstår bygningen stadig i høj grad som da den blev bygget, mens dens løbende tilpasses en nutidig børnehaves behov.

I 1969 startede aktive småbørnsforældre ansat på hospitalet børnehaven som en selvejende institution. Den var primært tænkt som en børnehave for de ansattes børn men har også i alle årene modtaget børn fra området. Ansatte på hospitalet har dog fortsat fortrinsret til pladserne.

Børnehaven har status som et selvejende dagtilbud og har driftsoverenskomst med Århus Kommune. Driftsoverenskomsten medfører at vi har samme økonomi som et kommunalt dagtilbud, og skal leve op til de af Aarhus byråd vedtagne økonomiske og pædagogiske retningslinjer.

Børnehaven fungerer selvstændig juridisk enhed, og institutionsbestyrelsen har arbejdsgiveransvar. Børnehaven er både en institutionsbestyrelse og en forældrebestyrelse.

Institutionsbestyrelsen består af 5 medlemmer, hvoraf 2 udpeges af forældrebestyrelsen, og 3 af medarbejderudvalget ved Psykiatrisk Hospital. Medlemmerne vælges for en 4-årig periode. Institutionsbestyrelsen varetager den overordnede ledelse og har arbejdsgiveransvar. Der afholdes institutionsbestyrelsesmøder efter behov. Typisk 2-3 gange årligt

Forældrebestyrelsen består af 5 forældrerepræsentanter og 2 medarbejderrepræsentanter. Derudover deltager lederen i møderne. Forældrerepræsentanterne vælges i september/oktober på forældremøde med bestyrelsesvalg. Medlemmerne vælges for en 2-årig periode. Forældrebestyrelsen har indflydelse på principperne for det pædagogiske arbejde, principperne for anvendelse af budgetrammen og indstillingsret i forbindelse med ansættelse af personale. Der afholdes forældrebestyrelsesmøder 4-5 gange årligt.

Institutionens leder varetager den pædagogiske, personalemæssige, strategiske og administrative ledelse, og refererer til institutionbestyrelsen.

BØRNEHAVEN SVÅ, EN ALDERSOPDELT INSTITUTION.

Børnehaven SVÅ
Harald Selmers Vej 45
8240 Risskov
Tlf. 87 13 81 65
mehju@aarhus.dk

Børnehaven er normeret til 40 børn i alderen 3-6 år. Børnene er fordelt på 2 aldersopdelte grupper. De yngste børn på 3 – 4½ år går Ovenpå og de ældste børn på 4½ - 6 år Nedenunder.

Aldersopdeling

Til forskel fra mange andre daginstitutioner har vi valgt at opretholde en aldersopdelt børnehave. Vi ser, at børn i deres lærings-, udviklings- og modningsproces i høj grad søger andre børn, som de matcher udviklingsmæssigt. De finder sammen i grupper på 2 til 5 stykker i deres lege, finder kammerater og etablerer venskabsrelationer med disse. Vi mener, at vi med en aldersopdeling af børnene kan yde en målrettet pædagogik, som tager højde for det enkelte barns nærmeste udviklingszone.

Vi er dog ikke blinde for, at børn i forskellige aldre også har glæde af hinanden. Vi er heller ikke blinde for at børn skal have mulighed for overlevering af børnekulturen til hinanden, fra "de store" til "de små", hvor de yngre børn aflurer de ældre i deres tilegnelse.. Dette tilgodeser vi ved, at børnene stort hver dag er sammen i begyndelsen af dagen, i afslutningen og på legepladsen. Derudover tilrettelægges der i løbet af året særlige arrangementer for hele børnegruppen eller aktiviteter, hvor børnegruppen blandes aldersmæssigt. Det kan eks. være på fælles samlinger. Det kan være fælles ture. Det kan være lege hvor børn fra begge stuer deltager. Det kan være børn som besøger hinanden i grupperne.

Som konsekvens af en aldersopdeling bliver personaleressourcerne fordelt på en sådan måde, at der altid forholdsvis er flere personaletimer til de yngste børn, da de naturligt har behov for mere hjælp og støtte end de ældste af børnene

Når børnene flytter gruppe.

En aldersopdeling af institutionen indbefatter, at børnene fra Ovenpå på et tidspunkt når der er ledige pladser flytter til Nedenunder. Det indebærer naturligt et skift for det enkelte barn. Et skift, som i langt de fleste tilfælde er uproblematisk, da barnet først kommer i storbørnsgruppen når det er parat til de udfordringer, som der ligger i dette.

Vi anvender i vores vurdering af flytning af børnene forskellige kriterier. Vi vurderer det enkelte barns modenhed, vi tager hensyn til kammerater og venskabs- og legerelationer, og vi tager barnets alder i betragtning. Ingen af de 3 hensyn har forrang for de 2 andre, men indgår i en samlet vurdering. Det kan derfor eks. forekomme, at et barn, som er længere "nede" på listen rent aldersmæssig bliver flyttet før et andet og ældre barn på grund af legerelationer.

Vores særlige fokusområder.

Vi ser børnehaven som et tryghedsskabende sted, hvor barnet skal kunne udfolde sig frit indenfor de udstukne rammer. Der skal være et udviklende, nærværende og omsorgsfuldt miljø, og børnene skal opleve en hverdag med indflydelse såvel som ansvar.

Legen: Der skal være rum og plads til legen, som vi ser som småbarnets væsentligste lærings- og udviklingsrum.

Ture: Vi vægter i vores pædagogik at gøre brug af de udendørsarealer, som vi i kraft af vores beliggenhed er beriget med. Dvs. både egen legeplads, områdets andre legepladser, skoven, stranden og parken.

For de yngste børns vedkommende bruger vi primært "de nære" omgivelser som legeplads, park, skov og strand. For de ældre børn udvider vi de fysiske rammer til eks. længerevarende ture eller besøg på brandstationen i Århus.

Musik, sang og bevægelse. Vi bruger i vores pædagogik i høj grad musik, sang og bevægelse som pædagogiske redskaber bla. for at stimulere børnenes sproglige udvikling. Det er velkendt og veldokumenteret at aktiv beskæftigelse med sang og musik aktiverer og udvikler hele sansesystemet og påvirker hele barnets personlighed både på det intellektuelle, det følelsesmæssige, det kreative, det sociale, motoriske og ikke mindst det sproglige område.

Vores sprogcentre i hjernen styrkes og trænes ved fysisk stimulation, så hvis vi knytter en bevægelse til et ord eller en tekst, lærer vi hurtigere en remse, en række navne eller lign. Derfor er det lettere at lære 5 vers, der indgår i en sang end hvis vi skal lære dem udenad.

Dagens forløb:

Vi åbner hver dag i stueetagen kl.6.45. De børn, som kommer tidligt, bliver tilbudt et morgenmåltid. Ved 8 tiden bliver maden ryddet væk. Ca. 8.30 går de yngste børn ovenpå, og vi er i grupperne, hvor der foregår forskellige aktiviteter. I løbet af dagen mødes vi på legepladsen efter frokost, og ved 15.30 tiden samles alle igen i stueetagen. I sommermånederne bliver vi ude, hvis vejret er til det.

3. PÆDAGOGIKKENS OPGAVE

Pædagogikkens opgave har altid været og er fortsat at medvirke til børnenes dannelse i forhold til det omgivende samfund. Et samfund som bygger på demokrati og medindflydelse. Et samfund som i dag også stiller høje krav til individets kunnen i forhold til selvforvaltning og omstillingsparathed. Man skal være kreativ tænkende, innovativ og kunne samarbejde med andre. Man skal kunne være et livsdueligt menneske, som både formår at leve op til stillede krav og forventninger og kunne tackle disse i forhold til egne evner og kompetencer.

Langt de fleste børnehavebørn tilbringer en stor del af deres timer i daginstitutionen, hvilket medfører en betydelig indflydelse og et stort ansvar for børnenes opdragelse og dannelse.

I de senere år har der været en øget fokus på børnenes kompetenceudvikling i daginstitutionerne. Bevidstheden om det pædagogiske personales opgave i udviklingen af børnenes sociale og personlige kompetencer er mere fremtrædende end tidligere både hos de kommunale forvaltninger, forældre og hos personalet selv. Kompetencebegrebet handler om en udvidet evne til at kunne mestre og håndtere såvel de faglige kvalifikationer som de personlige egenskaber og at kunne bringe disse i samspil.

Hvis vi betragter den pædagogiske opgave som medvirken til dannelsen af børnene som hele og harmoniske mennesker, ser vi områder, som kun vanskeligt lader sig indfange og beskrive i kompetenceudviklingens sprogbrug. Områder som sårbarhed og afmagt (hvordan magter man afmagten?) solidaritet, fællesskabsfølelse, retten til at lave ingenting (kigge huller i luften), legens berettigelse i sig selv og ikke kun set som en-eller-anden-kompetenceudviklingsstrategi, lykken, kærligheden, retten til ikke at være perfekt. Områder, som vi i højere grad ser rummet i dannelsesbegrebet. Dannelsen som en proces hvor igennem børnene gennem selvindsigt, viden og kunnen bliver i stand til at forstå og agere i deres verden. Et begreb, som vi ser som et udvidet begreb i forhold til kompetencebegrebet, men som ikke desto mindre er væsentlig i pædagogikkens indhold og virke.

Vi betragter hermed pædagogikkens opgave som en dannelsesopgave, som bl.a. indeholder udviklingen af børnenes kompetencer.

4. BØRNEHAVENS MISSION OG VISION

Vores mission:

- Børn som er sunde og glade og har et højt selvværd
- Børn som deltager i og inkluderer hinanden i fællesskaber
- Børn som er godt rustede til at møde livets udfordringer

Vores vision :

- At tilrettelægge en pædagogik og skabe et miljø, fysisk som psykisk, der giver børnene muligheder for udviklende og læringsfyldte rammer i trygge og ansvarsfulde omgivelser.
- At give legen, som børnehavebarnets væsentligste udviklings- og læringsrum, en betydelig plads i arbejdet med børnene

5. VORES VÆRDIER

Institutionen er værdiformidler, hvilket gør det både naturligt og nødvendigt at arbejde ud fra et værdisæt. Vores værdisæt tager sit afsæt dels i dagtilbudsloven dels i de grundværdier, som er udstukket af Århus Byråd.

Vores værdier er gældende for såvel selve det pædagogiske arbejde med børnene som for de ansattes tilgang til arbejdet og indbyrdes relationer.

Vi har udvalgt 5 kerneværdier i arbejdet, som vi ønsker at sætte en særlig fokus på. Værdierne ønsker vi afspejlet både i vores arbejde med børnene, i samarbejdet med forældrene, i den ledelsesmæssige tilgang og i det kollegiale samarbejde mellem medarbejderne

- **Troværdighed**
- **Omsorg**
- **Respekt**
- **Fællesskabsfølelse**
- **Udvikling**

Ved troværdighed forstår vi:

- At færdes i et miljø, hvor børn såvel som voksne kan stole på hinanden.
- At et ord er et ord.
- At aftaler bliver respekteret og overholdt

Ved omsorg forstår vi:

- At vise empati og indfølelse overfor hinanden
- At forstå at værdsætte hinanden med de forskelligheder, som mennesker hver især indeholder.
- At være lyttende og nærværende
- At alle medarbejdere arbejder for et godt psykisk arbejdsmiljø.

Ved respekt forstår vi:

- At omgås andre mennesker med respekt ved at være opmærksomt lyttende og anerkendende. Både i forhold til de sproglige som kropslige utryksformer.
- At udvise respekt for sig selv bl.a. ved at kunne erkende og anerkende egne grænser.
- At give andre "rum" og muligheder for udfoldelse.
- At udvise respekt for omgangen med ting ved at behandle dem "ordentligt"
- At ansatte og forældre imellem har en anerkendende, respektfuld og loyal tone i dialogen og samarbejdet

Ved fællesskabsfølelse forstår vi:

- At have et tilhørsforhold til og oplever sig som en del af en gruppe.
- At se sig værdsat i et fællesskab, som formår at løfte og udrette noget i kraft af hinanden og samarbejdet.
- At de ansatte løfter den pædagogiske opgave i en følelse af at have ejerskab til institutionens pædagogik og arbejder loyalt for denne.

Ved udvikling forstår vi:

- At sikre et miljø i børnehaven, hvor børnene ud fra arbejdets afsæt i de pædagogiske læreplaner får mulighed for personlig udvikling, dannelse og læring.
- At de ansatte i børnehaven får mulighed for personlig og faglig udvikling bl.a. gennem kompetenceudvikling, kollegial sparring og medarbejderudviklingssamtaler.
- At de ansatte gennem medindflydelse får såvel mulighed for som forpligtigelse til at påtage sig et ansvar for arbejdets mange facetter.

6. VORES LÆRINGS- OG UDVIKLINGSFORSTÅELSE

I vores syn på lærings- og udviklingsforståelse har vi ladet os inspirere af bekendtgørelsen om pædagogiske læreplaner. Et syn, hvor vi ser barnet som medskabere af egen læring og hvor "læring både sker gennem spontane oplevelser og leg, samt ved at den voksne skaber eller understøtter situationer, der giver børnene muligheder for fornyelse, fordybelse forandring og erfaring." Læring og udvikling skal altid ses som en proces, hvori der indgår relationer og refleksioner¹. Der være sig relationer såvel børn og børn imellem, børn og voksne imellem eller det enkelte barns relation i forhold til sig selv og sine indre refleksioner. Som vi forstår læring og udvikling, vil der altid, når man er i en relation, som indeholder en refleksion foregå læring og dermed udvikling.

I forhold til børn i 3-6 års alderen ser vi legen, som et dominerende udviklings- og læringsrum. Det er i høj grad gennem legen som "handlingsrum", at børnene tilegner sig og begriber omverdenens mangfoldighed. Legen bliver af børnene brugt som base for afprøvning og udvikling af sig selv og hinanden. De anvender og lærer hensyntagen, respekt, empati, omsorg, samarbejde, forhandlingsevne og konfliktløsning. Legen er børnenes rum til overlevering af børnekulturen. Børn lærer af børn gennem den. Det er i høj grad i legen, de udvikler identitet, dannelse og social forståelse. Vi ser det derfor som nødvendigt, at personalet i børnehaven er meget opmærksomme på børnenes legeudvikling. Legene skal følges af de voksne, som både skal forstå at lade børnene "lege i fred", men som også påtager sig at deltage i, tilrettelægge og vejlede i børnenes lege, for at tilskynde en ønsket udvikling.

I den pædagogiske praksis ønsker vi især at have fokus på

- Gennem legene at medvirke til, at skabe sammenhæng og en samhørighed mellem børnene i de 2 grupper. At børnene dermed får bedre redskaber/kompetencer i overleveringen af legekulturer.
- De børn som er svage i deres legerelationer og samarbejdsevner. Vi ønsker at give dem en særlig opmærksomhed og guidning i legene.
- Kommunikation mellem de voksne om lege og legesammenhænge
- At forsøge at give hinanden plads til at observere og analysere lege og legestrukturer.
- At være igangsættere og inspiratorer for børnenes lege.

For at illustrere vores læringsforståelse, har vi medtaget et skema udleveret på Børn- og Unge Afdelingens Ledelseskonference November 2005.

	Børnene har ringe indflydelse på indhold og form	Børnene har høj indflydelse på indhold og form
De voksne har høj grad af indflydelse på indhold og form	1. læringsrum Voksenskabt læring Den voksne <i>går foran barnet</i>	2. læringsrum Den voksne <i>går ved siden af barnet</i>

¹ Ved refleksion forstår vi: en tankemæssig virksomhed, hvorigennem barnet udvikler sit begreb om forståelse af omverdenen og sig selv.

De voksne har lav grad af indflydelse på indhold og form		3. læringsrum Den voksne <i>går bagved barnet</i>
--	--	--

Alle 3 læringsrum indgår i en vekselvirkning, og alle er i anvendelse for børnene hver dag i børnehaven. Børn er forskellige, og forskellige børn har forskellig glæde af læringsrummene. Mange læringssituationer vil for barnet starte i 1. rum, hvor den voksne viser vejen, senere vil barnet skulle støttes og vejledes for til sidst selv at kunne.

Vi mener dog, at ovenstående skema ikke er fyldestgørende nok i sin beskrivelse af børns læringsrum. Der mangler et væsentligt forhold, en beskrivelse af den læring, som sker sig børn/børn imellem. Læringsrum som også er en meget væsentlig del af børnenes dannelse og udvikling i. Man kunne med fordel udarbejde lignende skemaer og eksempler, hvor "de voksne" blev erstattet af "ældre børn" eller "andre børn". Af pladsmæssige hensyn, vil vi dog ikke gøre det her, men blot henlede opmærksomheden på, at vi også betragter børn som lærermestre for hinanden, hvilket naturligvis også har indflydelse på tilrettelæggelsen af det pædagogiske arbejde.

Læring skal både ses som en udvikling i nuet og som en udvikling over år, fra at begynde som lille i børnehaven og blive stor og rig på erfaringer 3 år senere.

7. PÆDAGOGISKE LÆREPLANER

Vi ser de pædagogiske læreplaner som et udtryk for og en del af institutionens pædagogiske praksis og en beskrivelse af, hvordan vi ønsker at arbejde ud fra de fastsatte værdier.

Institutionerne skal ifølge loven arbejde med 6 temaer:

1. Barnets alsidige personlige udvikling
2. Sociale kompetencer
3. Sprog
4. Naturen og naturfænomener
5. Kulturelle udtryksformer
6. Krop og bevægelse

Barnets alsidige personlige udvikling

<p>Indsatsområde:</p> <p>Læreplanstemaet vedr. børnenes personlige udvikling</p>
<p>Sammenhæng/årsag til valg:</p> <p>Ved <i>barnets alsidige personlige udvikling</i> forstår vi</p> <ul style="list-style-type: none"> • At identitetsforståelsen bliver skabt gennem den personlige dannelse. • At formå at kunne reflektere dvs. udvikle tænkning og forstå årsag og sammenhæng • At få et bredt og nuanceret syn på egne udviklingsmuligheder
<p>Effekt:</p> <p>Vores mål for børnene indenfor temaet om den alsidige personlige udvikling:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At børnene formår at udvise respekt for sig selv ved at kunne erkende og anerkende egne grænser, styrker og svagheder. • At børnene lærer at kunne erkende og håndtere egne følelser og behov • At børnene styrkes i refleksion og stillingtagen. • At børnene styrkes i at kunne udfolde sig som selvstændige og initiativrige personer. • At børnene oplever sig værdsatte og som værdifulde deltagere i et fællesskab • At børnene får en forståelse for konsekvens af egne handlinger
<p>Ydelse:</p> <p>Vi hjælper og vejlede børnene i lege og aktiviteter i forhold til at kunne finde egne grænser og anerkende disse. Vi vil støtte det enkelte barn i at kunne sige til og fra f.eks. "bryder du dig om det der sker lige nu?"</p>

Vi vil støtte børnene i at flytte grænser, at opleve sig selv som en, der giver plads til andre og den tilfredsstillelse, der er i dette f.eks. "legen ville måske blive bedre, hvis du også lod de andre bestemme noget".

Vi opfordrer børnene til at give udtryk for deres følelser og behov på en hensigtsmæssig måde. Vi anerkender deres følelser og guider dem i, hvordan de kan lade dem komme til udtryk.

Vi lader børnene få forståelse af og erfaringer med konsekvens af egne handlinger. Det kan bl.a. gøres ved at forklare, hvilke handlinger, vi finder er acceptable og hvilke, der ikke er. Vi lader dem få erfaringerne i de faktisk udførte handlinger som f. eks at balancere på sten eller træer og falde ned eller at tage konsekvensen og blive udelukket af en leg, hvis man har været bisset overfor de andre. Det kan også være en konsekvens i at blive udelukket fra det "sjove", hvis man ikke vil deltage i det "sure".

Organisation:

Vi er opmærksomme på, at børnene hver dag skal føle sig set og talt med. De skal have erfaringer med oplevelser, hvor igennem de oplever sig værdsatte. Især de stille børn, som har tendens til at drukne i mængden, ønsker vi en ekstra fokus på.

Vi er lyttende, anerkendende og vejledende over for børn, som udviser initiativ til aktiviteter eller lege. Vi vil gennem handlinger og spørgsmål motivere dem til at reflektere og tage stilling f.eks. ved at give dem mulighed for at vælge legerum, legetøj, hvor turen skal gå hen eller hvilken bog, der skal læses højt. Vi vil øve børnene i at stå til ansvar for egne handlinger og ikke acceptere forklaringer som "det gjorde han også" eller "jamen hun sagde, at jeg skulle"

Ressourcer:

Arbejdet med udviklingen af børnenes alsidige personlige udvikling er en del af medarbejdernes daglige pædagogiske arbejde med børnene i institutionen. Arbejdet planlægges overordnet i samarbejde med dagtilbudslederen og udføres af det pædagogiske personale

Sociale kompetencer

Indsatsområde:

Læreplanstemaet vedr. børnenes sociale kompetencer

Sammenhæng/årsag til valg:

Ved **sociale kompetencer** forstår vi:

- At kunne begå sig i et fællesskab med andre på en anerkendende, respektfuld og troværdig måde.
- At kunne vise omsorg og empati for sine medmennesker
- At kunne bidrage positivt til gruppen

1.

Effekt:

Vores mål for børnene indenfor temaet om de sociale kompetencer.

1. At børnene føler sig som medskabere af forpligtende fællesskaber, og at de kan agere som en del af dette.
2. At børnene udviser empati og respekt og derigennem tilegner sig forståelse for og accept af forskelligheder.
3. At børnene formår at indgå i tillidsfulde forhold til andre og kan danne venskaber
4. At børnene tilegner sig sociale og kulturelle normer
5. At børnene gennem indflydelse på f.eks. lege, aktiviteter beslutninger får kendskab til demokratiske værdier.

Ydelse:

For at børnene hurtigst muligt kommer til at se sig selv som en del af børnehavens fællesskab, sender vi dem et velkomstbrev inden de starter og inviterer dem på forbesøg. Gerne sammen med vuggestue eller dagplejemor. Børnene får et garderoberum, en kurv og en skuffe, som er deres egen. Disse vil være afmærkede med symboler, der er unikke for det enkelte barn. I garderoben vil der være et billede af børnene og deres navn.

Børnene lærer aflæse hinandens signaler og udvise empati og respekt. Børnene gøres opmærksomme på andre børns kropssprog og vi guider børn i at være lyttende og respekterende overfor hinandens ønsker. Vi hjælper børnene gennem konflikter, hvis de har brug for det. Vi hjælper det barn, som føler sig i klemme, til at sige fra. Vi opfordrer det barn, som driller og tisser til at være opmærksom på de signaler, det modtager fra de andre børn, og lærer barnet at reagere hensigtsmæssigt på dem.

Vi ønsker en omgangstone, som er tillidsfuld og præget af respekt og imødekommenhed. Vi opfordrer børnene til, som udgangspunkt, at være imødekommende overfor hinanden. Vi lærer børnene, at det er ok at sige nej, men at det er vigtigt at gøre det på en ordentlig måde. Vi opfordrer dem til at hjælpe hinanden og rose dem for det. Vi giver børnene muligheder for at etablere venskaber.

Vi fremhæver det barn, som har hjulpet eller trøstet en kammerat. Vi opfordrer de store børn til at hjælpe de små og tage godt imod nye børn. Vi øver dem i at vente på tur. Vi træner dem i ikke at afbryde, når andre taler og række fingeren op som signal til, at de gerne vil sige noget.

Vi lægger vægt på, at man "opfører sig ordentligt", og at man har en høflig tone overfor hinanden. Via de ansattes omgangstone viser vi børnene, hvordan vi mener, man bør opføre sig overfor hinanden.

Børnene har gennem de første år i børnehaven fået erfaringer med at opbygge venskaber med andre børn. Disse erfaringer vil vi, for de ældre børns vedkommende, bygge videre på Nedenunder. Vi opfordrer til at respektere venskaber og giver børnene rum til udvikling af disse. Vi respekterer, når de ønsker at sige fra overfor hinanden og hjælpe dem til at kunne gøre det på en hensynsfuld måde.

Organisation:

Børnene møder en lang række læringssituationer, hvor de opdrages til at tage ansvar for og del i fællesskabet: Sidde ved bordet, når der spises, hjælpe hinanden med praktiske ting som at tage tøj på og af, hjælpe nye børn til rette (finde legetøj, madpakke osv), deltage i fødselsdage, fælles lege og arrangementer, oprydning på legepladsen
Vi giver børnene muligheder for at få indflydelse på hverdagens mange aktiviteter. De skal have mulighed for at kunne foretage valg f.eks.. hvem de vil lege med og hvor alle får lov til at ytre sig, men ikke alle kan altid få opfyldt deres ønsker. Vi giver dem mulighed for at få indflydelse på og medbestemmelse over, hvor dagens/ugens tur skal gå hen.

Vi vil skabe, vedligeholde og styrke børnenes fællesskabsfølelse og egen rolle i fællesskabet gennem en række aktiviteter, som forudsætter at alle deltager i. Arrangere lege som kun kan leges, hvis alle deltagere i legen hjælper hinanden (ståtroid, morder, kludermutter, holdkonkurrence, ærteposeleg). Tage på sommerlejr med en række fælles aktiviteter.

Temauger i årets løb, arrangere fotoudstillinger af fælles ture og aktiviteter.

Vi giver børnene muligheder for at få indflydelse på hverdagens mange aktiviteter. De skal have mulighed for at kunne foretage valg f.eks.. hvem de vil lege med og hvor, hvem de skal dele værelse med på sommerlejren (alle får lov til at ytre sig, men ikke alle kan altid få opfyldt deres ønsker). Vi vil give dem mulighed for at få indflydelse på og medbestemmelse over hvor dagens/ugens tur skal gå hen.

Vi ønsker at opdrage dem til "at vente på tur", at alle ikke kan komme til på en gang, men at alle får tilbudt muligheder.

Ressourcer:

Arbejdet med udviklingen af børnenes sociale kompetencer er en del af medarbejdernes daglige pædagogiske arbejde med børnene i institutionen.

Arbejdet planlægges overordnet i samarbejde med dagtilbudslederen og udføres af det pædagogiske personale

Sproglig udvikling

Indsatsområde:

Handleplan for sproglig udvikling.

Sammenhæng/årsag til valg:

Ved sprog forstår vi:

- Sprog er et middel til erkendelse af sig selv i verden og til at kunne kommunikere med omgivelserne. Sprog er formidling.
- Sprog er et redskab til tænkning og problemløsning.
- Sprog er en forudsætning og en følge af barnets tilegnelse af kompetencer.
- Sprog har forskellige udtryksformer. Det talte sprog, nonverbalt sprog, skriftsprog, kropssprog, billedsprog, drama, mime, musik og dans.

Effekt:

Vores mål for børnene inden for det sproglige område:

- At udvikle og styrke børnenes ordforråd
- At udvikle børnenes kommunikative kompetencer, herunder sproglige spilleregler.
- At børnene tilegner sig og formår at anvende forskellige udtryksformer.
- At børnene forstår og bruger sproget situationsuafhængigt.
- At børnene er sprogligt opmærksomme.
- At børnene støttes i deres interesse for tal, bogstaver og symboler.

Ydelse:

Metoder til at opnå målene er en vekslen mellem

- Børnenes egen leg
- Rutinesituationer
- Tilrettelagte aktiviteter
-

Børnenes egen leg er vigtig i sig selv, men også sprogstimulerende. Her bruges sproget, og her kan barnet bearbejde følelser og oplevelser. Rollelegen, hvor man lader som om, og hvor det aftales, hvad tingene symboliser, kan nærmest være en øvelse i at forstå at bogstaver repræsenterer en lyd.

Rutinesituationerne. Alle de kendte gøremål i dagligdagen, borddækning, oprydning, på puslebordet, i garderoben osv.

Tilrettelagte aktiviteter hvor vi målrettet arbejder hen mod en bestemt sprogstimulation. Eksempeltvist dialogisk læsning, eller sange og musiske aktiviteter

Midler og metoder til at nå målene for de yngste børn:**Ordforråd:**

Børnene udvikler ordforråd gennem oplevelser og erfaringer, hvor der bliver sat ord på her og nu. Der skal være mulighed for at smage, føle, høre og lugte. Vi vil i alle situationer sætte ord på det vi oplever og gør: når vi tager tøj på, spiser, går tur osv.

Vi sætter ord på børnenes følelser

Vi læser billedbøger og fortæller historier. Vi taler om årstiden, højtiden, fremtiden og fortiden.

Vi tæller og skriver og tegner

Kommunikative kompetencer

Dialogen er af stor betydning. Vi taler med det enkelte barn og viser, at vi er interesseret i at lære det at kende, og opfordre det til at fortælle om sig selv og familien.

Vi inviterer de andre børn til at deltage i samtalen. Det kan f.eks. være ved frokostbordet, hvor der er få børn sammen med en voksen. Vi lærer dem til at lytte og tale til hinanden og vente på, det bliver deres tur.

Når børnene har konflikter opfordrer vi dem til at sætte ord på og tale med hinanden.

Forskellige udtryksformer

Vi giver børnene muligheder for at tilegne sig og anvende udtryksformer via musik og værkstedsaktiviteter. Vi tilrettelægger eks. en formiddag om ugen et musikforløb, som giver børnene mulighed for at stifte bekendtskab med forskellige instrumenter, sanglege og arbejde med rytmer, pauser og betoning. Vi sørger for, at forskellige tegne- og klippe-materialer er tilgængelige i dagligdagen, og tilrettelægger i løbet af året forskellige forløb, hvor børnene får mulighed for at "tegne-skrive"

Situationsuafhængigt sprog

Vi vil i dialogen med barnet være bevidste om, at ud over "her og nu snak" også at minde om hvad der skete i går og hvad der skal ske i morgen. Vi opfordrer eks. børnene til at fortælle om hvad de har oplevet og hvad de forventer at skulle opleve.

Sproglig opmærksomhed

Vi vil læse rim og remser med børnene, lege med stavelser sammen med musik. Vi fortæller eventyr og historier. Vi gætter gåder.

Tal bogstaver og symboler

For at støtte børnenes interesse for skriftsproget skal de opleve, at det bliver brugt, og lære hvad det kan bruges til. Der "trækkes" eks. hver dag et navn fra en kasse, som indikerer his tur det er til at sende kammeraterne ind til frokostbordet.

Over børnenes rum er der et symbol, et fotografi og et skilt med navn på.

Vi opfordrer dem til, og hjælpe dem med at skrive deres navn på tegningerne, ligeledes også til at skrive, hvad de har tegnet: legeskrivning, og snakke med dem om det er et langt eller kort ord. Alfabetplakaten bruger vi f.eks. til at finde bogstaverne i barnets navn. For at dyrke børnenes interesse for tegn og symboler giver vi dem mulighed for alderssvarende spil, hvor der er fokus på regler, symboler, tal, farver og former.

Midler og metoder til at nå målene hos de ældste børn:**Ordforråd**

Lige som hos de yngste børn sætter vi ord på det der sker her og nu, men vi vil også inspirere børnene til at gå på opdagelse efter bestemte ting. F.eks. inden turen i skoven får de at vide, at de skal lede efter forårstegn. Vi snakker om hvad forår er og hvilke tegn der viser, at det er forår. Alle fundene får sat navn på, men hvis vi ikke kan det, bruger vi opslagsbøger.

Højtlesning er jævnlige på programmet, hvor bøgernes sværhedsgrad vil være afpasset de ældre børn.

Vi tager på ugentlige udflugter, hvor også børnenes ordforråd styrkes. Eks. ture til brandstationen, museum o.a

Kommunikative kompetencer

Lige som hos de yngste børn vil vi gå i dialog og samtale med børnene.

Vi øver børnene i at lytte til kollektive beskeder, som de opfordres til at videreformidle til forældrene.

Vi giver børnene muligheder for selv at komme til orde f.eks. under "Samlinger"..
Vi er opmærksomme på at børnene oplever dialogen som et positivt redskab i løsning af opgaver, problemer og konflikter.

Forskellige udtryksformer

Vi giver børnene muligheder for at tilegne sig og anvende udtryksformer via musik og værkstedsaktiviteter. Vi tilrettelægger eks. en formiddag om ugen et musikforløb, som giver børnene mulighed for at stifte bekendtskab med forskellige instrumenter, sanglege og arbejde med rytmer, pauser og betoning. Vi sørger for, at forskellige tegne- og klippe-materialer er tilgængelige i dagligdagen, og tilrettelægger i løbet af året forskellige forløb, hvor børnene får mulighed for at "tegne-skrive"

Situationsuafhængigt sprog

Vi vil i dialogen med barnet være bevidste om, at ud over "her og nu snak" også at minde om hvad der skete i går og hvad der skal ske i morgen. Vi opfordrer eks. børnene til at fortælle om hvad de har oplevet og hvad de forventer at skulle opleve.

Vi har hver morgen et morgenmøde, hvor hele gruppen bliver ved inddraget og forberedt på dagens program.

Vi snakker om vores fælles oplevelser, og opfordre børnene til at tegne det de husker.
Vi sætter fotografier op på forevisningsskærmen i gangen så børnene bedre kan fortælle forældrene, om det der er sket. Barnets egen mappe er også en god hjælp til at understøtte hukommelsen.

Sproglig opmærksomhed

Vi læser og leger med rim og remser, og opfordre børnene til selv at finde på rimeord og vrøvleord, snakke bagvendt, stave/læse deres navn bagfra. Læse de bogstaver børnene har skrevet. I det hele taget lave sjov med sproget. Igangsætte lege, hvor man skal lytte eller finde på et dyr der starter med K. Med musikinstrumenter leges der med stavelser.

Tal bogstaver og symboler

For at støtte børnenes interesse for skriftsproget skal de opleve at det bliver brugt, og lære hvad det kan bruges til. Vi vil lade børnene se, at vi skriver både med hånden og med PC, og fortælle dem, hvad det skal bruges til.

Vi inddrager barnet i skrive- og læseaktiviteter og tilpasse brugen af skrift og sprog efter barnets alder.

Vi opfordrer dem til, og hjælpe dem med at skrive deres navn på tegningerne, ligeledes også til at skrive, hvad de har tegnet: legeskrivning. Alfabetet bruger vi f.eks. til at finde bogstaverne i barnets navn.

Vi hjælper dem med at lave billetter og opslag, skattekort og bordkort. Gækkebreve skrives og sendes. Til-og-fracort på gaver. Vi laver vores egen månedskalender og julekalender.

Vi bruger alfabetpil.

De meddelelser som henvender sig mest til børnene f.eks. sommerlejrindbydelse, laver vi med illustrationer og en tekst, som lægger op til dialog i hjemmet.

. Fokus på udsatte børns sprogudvikling

- Vi tilbyder sprogvurdering.

- Vi sprogscreener børn med dansk som andetsprog.

Vi er særlig fokuseret på de børn som

- Har forståelsesproblemer
- har udtalefejl
- ikke selv henvender sig til den voksne
- ikke viser interesse for at eksperimentere med sproget/ skriftsproget

Vi er ekstra opmærksomme på at få sat ord på her og nu aktiviteter, og forberede dem på det der skal ske, og snakke om det der er sket, evt. ledsaget af billeder. Vi har et øget samarbejde med forældrene, hvor vi bla. vejleder, om hvordan hjemmet kan støtte barnet, og hvad der kan øves i børnehaven.

Overgangsaktiviteter

For at skiftet fra børnehave til skole kan forløbe så godt som muligt, indgår vi i et samarbejde med skole og forældre om overgangen til skoleforløbet.

I forbindelse med aldersopdelingen prioriterer vi, at de ældste børn er fortrolige med at deltage i voksenstyrede situationer og at lytte til kollektive beskeder, med henblik på at skulle lette overgangen til skole og skolefritidsordning.

Organisation:

Sprogvurdering

Alle børn mellem 3 år og til 3,4 år bliver tilbudt en sprogvurdering. Vi bruger det sprogvurderingsmateriale som Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender har fået udviklet.

Sprogvurderingen, som laves i samarbejde med forældrene, vil vise om barnet har brug for mere end en såkaldt generel pædagogisk indsats.

Hvis det viser sig, at barnet har brug for en fokuseret indsats, samarbejder vi med forældrene om hvilke områder hjemmet kan øve, og hvad der kan øves i børnehaven. Vi vil løbende følge den sproglige udvikling med TRAS (tidlig registrering af sprog)

Hvis barnet har brug for en særlig indsats vil vi herudover søge støtte fra vores talepædagog

Sprogscreening

Børn med dansk som andetsprog vil blive sprogscreenet i perioden fra 3 år til 3 år og 4 måneder. Sprogscreeningsmaterialet består af udvalgte dele af

"Sprogvurderingsmaterialet" og en del der omhandler barnets modersmål.

Sprogscreeningen viser om barnet har brug for sprogstøtte. Efterfølgende drøfter vi med forældrene, hvordan vi sammen kan hjælpe barnet. Hvis forældrene ønsker det, laver vi også en sprogvurdering.

Ressourcer:

Vi har på institutionen en sprogpædagog, som har særlig fokus på børnenes sproglige udvikling. Hun har sat sig ind i forskelligt materiale til brug i det sprogstimulerende arbejde. Kan også vejlede sine kolleger i dette.

Vi har pt ingen sprogvejleder tilknyttet, men sprogpædagogen deltager i områdets temamøder og får individuel vejledning fra kommunens sprogkonsulent.

Pædagogerne på stuerne er ansvarlige for at tilrettelægge en pædagogisk praksis, som er befordrende for ovenstående ydelser.

Natur og naturfænomener

Indsatsområde:

Læreplanstemaet naturen og naturfænomener

Sammenhæng/årsag til valg:

Ved **naturen og naturfænomener** forstår vi:

- Den natur vi alle er en del af. Den nære som skov og strand, små blomster i haven, fuglene på legepladsen, edderkopperne i hjørnerne.
- Men også de mere abstrakte områder, såsom hvordan et menneske ser ud indeni eller hvilket forhold de er mellem de 4 elementer (jord, ild, vand, luft)
- Et tema hvor der skal være plads til at opleve, sanse og undre sig, eksperimentere og gøre sine erfaringer med og i naturen.

Effekt:

Vores mål for børnene indenfor temaet om natur og naturfænomener:

- At børnene får erfaringer med og udvikler en nysgerrighed i forhold til den omgivende natur
- At børnene lærer at færdes i naturen med respekt for dyr og planter
- At børnene finder naturen udfordrende og interessant at færdes i på alle årstider.
- At børnene får et kendskab til og en forståelse for de mere abstrakte naturfænomener.

Ydelse:

Vi lærer børnene at udvise respekt for naturen respekten for den ved f.eks. ikke at brække grene af levende træer eller træde på små dyr og anemonespirer. Vi stimulerer deres nysgerrighed ved at opfordre dem til at finde ting som kastanjer, agern og bog, og vi taler med dem om, hvad det er, og hvor de kommer fra. Vi lader dem udforske verden ved at lade dem klatre på fældede træstammer og lege med visne blade

Trampe i vandpytter, glide på isen, kælke, se på store bølger når det blæser, lege i bare maver når det er varmt. Vi vil synge årstidernes sange og iværksætte årstidsbestemte aktiviteter.

På vores legeplads vil de kunne bruge naturens materiale til at sætte skub i fantasien og legene. Pinde, sten, græs, blomster, klatretræer.

Vi giver børnene mulighed for at se og mærke naturen som en kilde til æstetiske oplevelser gennem sanseindtryk. Se når skoven grønnes, se isen på vandet ved stranden, dufte ramsløgene når de springer ud, høre vindens susen i træerne

Organisation:

Da børnehaven gennem sin beliggenhed giver let adgang til park, skov og strand, gør vi så vidt det er os muligt brug af disse. For de yngste børns vedkommende udnytter vi primært "de nære" omgivelser. Som for de små ønsker vi også for de store at give dem

oplevelser og erfaringer med naturen både i de nære omgivelser som i naturområder der ligger i en længere afstand fra børnehaven. Vi vil på ture give dem muligheder for at udforske naturen ved skov og strand. Når vi kommer hjem bruger vi nogle gange vores dyre-og plantebøger til yderligere vidensopsamling.

Vi giver børnene oplevelse med årstidernes skiften, vind og vejr, ved at færdes ude (næsten) uanset vejrforhold.

Vi vil give børnene oplevelser med elementerne ved at give dem muligheder for at lege med vand, jord og sand.

Vores ældste børn er ved at være i en alder, hvor de forholder sig til de mere abstrakte naturfænomener. De stille spørgsmål som f.eks "hvad er sne lavet af?" eller "hvorfor kommer der vulkaner?" Vi vil derfor også skulle beskæftige os med dem, finde børneleksikonet frem og sammen søge svarene. Vi beskæftiger os med livets store spørgsmål som liv og død og måske arrangere begravelse for de fundne døde fugle.

Ressourcer:

Arbejdet med udviklingen af børnenes forståelse for natur og naturfænomener er en del af medarbejdernes daglige pædagogiske arbejde med børnene i institutionen.

Arbejdet planlægges overordnet i samarbejde med dagtilbudslederen og udføres af det pædagogiske personale

Vi arrangerer hvert år en udflugt ud til en bondegård med de yngste børn, og en 3 dages sommerlejr ved havet for de ældste børn

Kulturelle udtryksformer

Indsatsområde:

Læreplanstemaet vedr. kulturelle udtryksformer

Sammenhæng/årsag til valg:

Ved **kulturelle udtryksformer** og **værdier** forstår vi:

- Kulturel viden er det ubevidste blik verden mødes med
- Kulturen giver sig udtryk gennem måden at omgås mennesker, dyr og omgivelser på
- Vi ser traditioner som et udtryk for de kulturelle værdier og dermed en værdiformidlingsramme.
- Vi forstår den børnekultur som overleveres fra barn til barn gennem legene som en væsentlig kulturel værdi fra barndommens 'land'.

Kulturen har et meget bredt og mangeartet spekter af udtryksformer eks. mad, musik,

fortællinger, billeder, teater, sport, påklædning, kropssprog
<p>Effekt:</p> <p>Vores mål for børnene indenfor temaet kulturelle udtryksformer og værdier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At indføre børnene i en række traditioner • At børnene forstår, kan identificere sig med og deltage i børnekulturen. • At børnene får et bredt kendskab til og indføring i kulturens mange udtryksformer, herunder at vi lever i en multikulturel verden. • At børnene oplever sig selv som deltagere i den kultur de er en del af. • At skabe en måltidskultur, som giver den fornødne tid og ro under spisningen.
<p>Ydelse:</p> <p>Vi gør en del ud af at indføre børnene i traditioner. Både samfundets traditioner og børnehavens egne. Julen med pynt, småkager, dekorationer, julekalender og julefest for forældre og børn. Fastelavn med fastelavnsris og –fest. Påsken med gækkebreve og påskepynt.</p> <p>Vi fejrer børnenes fødselsdage enten i børnehaven eller i deres hjem sammen med gruppen.</p> <p>Børnehaven selv har udviklet et traditionssæt som "hører til" i institutionen: årlig sommerfest, afslutningsaften for de børn som skal i skole, lejr, bondegårdsudflugt, og årlig teater eller musikoplevelse</p> <p>Vi vil give børnene rum til og muligheder for oplevelser med børnekulturens egenart. Bl.a ved at stimulere dem til lege, som giver børnekulturen overleveringsmulighed fra barn til barn. Rollelege er et godt eksempel herpå</p> <p>Vi vil indføre børnene i kulturelle værdier og udtryk som eks. borddækning, bordskik og madkultur. Hvad og hvordan "man" spiser.</p>
<p>Organisation:</p> <p>Vi vil bruge sang og musik, voksenstyrede lege, fortællinger og billeder som middel og metode til formidling af kulturen. Men også som middel og metode til at kunne deltage i og dermed opleve sig som en del af kulturen.</p> <p>I forhold til vores mål om at give børnene oplevelsen af, at leve i en multikulturel verden, vil vi gøre dette ved eks. at tale med børnene om deres egne eller de ansattes ferieoplevelser. Vi kan også bruge højtlesning eller fortællinger om hvordan mennesker lever forskelligt. Det kan både være indenfor Danmarks egne grænser eller udenfor.</p> <p>Vi giver mindst en gang årligt børnene en "professionel" teater eller musisk oplevelse. Enten her i børnehaven eller "ude af huset"</p> <p>For de ældste børn vedkommende vil vi udvide "arenaen" og lade dem få oplevelser med kultur på ture til f.eks. kunstmuseer, brandstationen, Domkirken og Kvindemuseet</p>
<p>Ressourcer:</p>

Der afsættes hvert år økonomiske ressourcer til den årlige musik/teateroplevelse

Krop og bevægelse

Indsatsområde:

Læreplanstemaet vedr. krop og bevægelse

Sammenhæng/årsag til valg:

Ved **krop og bevægelse** forstår vi:

- Kroppen er for barnet fundamentet for læringsprocessen. Barnet sanser, udforsker og erfarer ved at bruge og mærke kroppen
- Barnet er sin krop og har et naturligt behov for fysisk aktivitet. Grovmotorisk som finmotorisk. Men oplevelsen af og forståelse for kroppen relaterer sig også indad mod sansninger og fortolkninger af dem.
- Kroppen er grundlaget for psykisk og fysisk sundhed.

Effekt:

Vores mål for børnene indenfor krop og bevægelse.

- At børnene gennem kropslige erfaringer og sansninger får udforsket og udviklet dens muligheder
- At børnene finder glæde ved fysisk udfoldelse, finmotorisk som grovmotorisk.
- At børnenes fysiske sundhed styrkes gennem fornuftig ernæring og god hygiejne

At fremme en kultur, hvor børnene finder glæde ved kropslig aktivitet og er i bevægelse mindst 60 minutter om dagen

Vi har for anskueligheden skyld valgt at underopdele vores mål i en række delmål. Del mål, som mere præcist beskriver, hvilken læring og erfaring vi ønsker, at børnene opnår indenfor Krop og bevægelse,

Delmål:

1. At det enkelte barn gennem sansninger kommer til at føle velvære og glæde gennem erfaringer, som giver indre ro.
2. At børnene får erfaringer med, hvordan forskelligt materiale kan påvirke og udvikle sanserne.
3. At børnene får erfaringer med et bredt spekter af bevægelsesmæssig udfoldelse for derigennem at opleve, hvordan kroppen udvikles og grænser flyttes
4. At børnene gennemgår udfordringer som styrker deres udholdenhed
5. At børnene opnår en bevidsthed om kroppens anatomi
6. At børnene oplever det som ok at være blufærdige og have grænser for, hvad man vil være med til. Man ejer sin krop.
7. At børnegruppen under måltidet er sammensat på en hensigtsmæssig måde i forhold til det psykiske "spisemiljø"
8. At børnene får en viden om sund og usund kost

9. At børnene får en viden om nødvendigheden af en god hygiejne

Ydelse:

Vi vil hjælpe børnene til at opnå den fornødne ro, så de kan få oplevelser med sansindtryk. Indtryk som stimulerer til kropslig velvære og afslapning m f.eks. gennem massage (børnene masserer hinanden) til stille musik, afslapning hvor de ligger på gulvet og lytter til musik, børnene leger med at tegne hinanden på ryggen. En anden dimension i den "boldgade" er en fysisk kontakt både mellem barn/voksen og mellem barn/barn.

Vi vil lade børnene få mulighed for arbejde/lege med, eller på anden måde gøre erfaringer med en række "materiale", som stimulerer til sansoplevelser

Det kan være udendørs på legepladsen eller på turene ud af huset. Ler, sand, vand, jord, sne, duftende blomster, stinkende hundelorte, mærke vindens susen eller den våde regn på kinderne.

Det kan også være på ture f.eks. til Kvindemuseets rum med de skiftende farver, til Naturhistorisk Museum hvor man kan røre ved dyreskind, Børnenes Jord, Børnenes Hus eller Botanisk Haves drivhuse med en række syns- og duftindtryk.

Vi giver børnene bevidsthed om god hygiejne ved at gøre det til en vane, at de skal vaske hænder før og efter spisning og efter toiletbesøg

Vi taler med børnene om sund og usund mad. Om at "kroppens motor" har brug for rugbrød, frugt og grøntsager for at køre godt og kunne lege en hel dag i børnehaven. Fortælle børnene, at det kan være ok med kage til fødselsdagen, men at det ikke er det de skal spise sig mætte i. Kiks, yoghurt og lignende gemmes til sidst, når vi spiser madpakker – det er dessert og slik sendes med retur

Vi vil opfordre forældrene til, at medbringe sunde "godter" ved fejring. Kan eks. være pizzasnegle, frugter (tørrede som friske), nødder, frokost-mad som sammenskud når skolebørnene forlader børnehaven.

For at børnene kan opnå en bevidsthed om kroppens anatomi, igangsætter aktiviteter, som giver en oplevelse af kroppen og dens funktioner. Vi vil lade børnene lege "doktorlege", hvor de undersøger egen og hinandens kroppe.

De yngste børn skal lære at kende forskel på drenge og piger. De skal få en grundforståelse af kroppens opbygning. Skelet, hjerte, blod, muskler osv. og kunne benævne deres legemsdele. For de ældste børn vil vi udvide bevidsthedsniveauet ved at øge forståelsen for kroppens funktioner og disses sammenhænge. Det kan være eksempler som: hvorfor banker hjertet mere, når man har løbet, eller hvorfor knæet bløder, når der er slået hul. Det kan være en snak om, hvorfor barnet ikke går gennem den tynde isskorpe på sneen, når den voksne gør. Vi kigger i bøger, som omhandler anatomi og f.eks. få barnet til at mærke, hvad der er under huden så som knogler og muskler.

Vi ønsker, at børnene skal opleve ejerskab til egen krop, at den tilhører dem. De skal lære at acceptere deres krops svagheder og udnytte dens styrker, og at det er dem, der sætter grænserne for, hvad de vil være med til. Dette vil vi gøre ved at søge at bibringe dem en opmærksomhed på andres signaler f.eks. om de andre børn kan lide at få knus, blive rørt ved eller vil være med i den voldsomme tumbleleg. Vi vil også støtte det enkelt barn i verbalt eller med kropssprog at kunne give udtryk for, hvad de bryder sig om eller ikke

bryder sig om.

Organisation:

Vi vil gennem egne holdninger og engagement støtte børnene i, at det er sjov at bevæge sig. Vi vil gennem lege og aktiviteter søge at bibringe børnene en glæde ved at bruge kroppen, turde udfordre den og styrke deres udholdenhed.

Vi vil tilbyde børnene en række muligheder for at kunne udfolde sig kropsligt udendørs som indendørs. Vi vil med legepladsens muligheder for kropslig udfoldelse inspirere børnene til at gøre brug af dens muligheder. Gynges, cykle, løbe, gå balance, klatre i træer, bygge, kravle, slå kolbøtter på madrasser, grave.

Vi tager i vinterhalvåret jævnligt børnene med til aktiviteter i hospitalets gymnastiksal.

Vi arrangerer aktiviteter og lege som stimulerer til bevægelse. Boldspil, "kongens efterfølger", hoppe i elastik eller i mand, fangelege, gymnastik, musiske lege på den ugentlige musikdag.

Hos de yngste børn Ovenpå er der etableret et hoppe/puderum og de ældste børn har et lokale som primært bruges til fysiske aktiviteter.

Vi arrangerer ture, hvor børnene bliver præsenteret for motoriske udfordringer. Det kan være cykelture i Risskov for de ældste af børnene, ture hvor der skal klatres i træer eller balancers på væltede træstammer, strandture med store sten til at klatre på eller små sten til at kaste i vandet.

For de yngste børn vil vi styrke deres udholdenhed ved at have som mål at nå ned til stranden på en formiddag. For at gøre turen sjovere vil vi indlægge små udfordringer i turen som at gå baglæns eller løbe fra træet ned til skiltet.

For de yngste børn vil vi have speciel fokus på at styrke dem i selvhjulpethed i garderoben, ved toiletbesøg og når de spiser

Vi vil søge at skabe en stemning under måltiderne, som er rar og fremmende for det psykiske velvære.

Ressourcer:

Arbejdet med krop og bevægelse er en del af medarbejdernes daglige pædagogiske arbejde med børnene i institutionen.

Arbejdet planlægges overordnet i samarbejde med dagtilbudslederen og udføres af det pædagogiske personale

8. DOKUMENTATION

Vi ser dokumentationen som en metode til at sikre etableringen af udviklingsrum, som giver børnene de udviklingsmuligheder, vi ønsker for dem. Dokumentation skal ses som en synliggørelse af det pædagogiske arbejde på flere niveauer og for flere interessenter.

- Omverdenen i form af den kommunale forvaltning, andre institutioner og samarbejdspartner som ønsker indblik i vores pædagogik
- Institutionens bestyrelser
- Forældre
- Børn
- Personale
- Kommende forældre

Dokumentationen vil have forskellig udformning og metode afhængigt af hvem arbejdet skal synliggøres for.

I dokumentationsafsnittet vil vi dels beskrive overordnede dokumentationsformer for, hvordan vi kan dokumentere for hvem, dels beskrive nærmere, hvordan vi vil dokumentere og evaluere det særlige indsatsområde omkring krop og bevægelse.

For omverdenen:

Beskrivelse og synliggørelse af arbejdet gennem virksomhedsplan og den pædagogiske læreplan, som er tilgængelige på kommunens hjemmeside via børneintra. Materialet vil derudover også fremover være tilgængeligt på www.daginstitutioner-aarhus.dk, som er specielt oprettet for de selvejende institutioner i Århus Kommune. Planerne evalueres og tilrettes en gang årligt

For institutionsbestyrelserne:

Institutionsbestyrelsen vil få synliggjort det pædagogiske arbejde dels gennem virksomheds- og læreplan, dels gennem de årlige møder, hvor regnskab, budget og andet drøftes.

Forældrebestyrelsen er derudover med i udarbejdelsen og godkendelsen af planerne. Gennem dette arbejde, debatter med det pædagogiske personale på bestyrelsesmøderne og dokumentationen til forældre generelt vil de få synliggørelsen af pædagogikken.

For forældrene.

Forældrene vil have en lang række muligheder for at få dokumentationen og dermed indblik i det pædagogiske arbejde.

Der vil være skriftlig dokumentation i form af virksomhedsplan, velkomstpjece, nyhedsbreve og referater fra bestyrelsesmøder, informationstavler Ovenpå og Nedenunder.

Der vil være fotos, som dels beskriver hverdagen, dels særlige arrangementer som lejr, sommerudflugt, fastelavnsfest. Vi har eks. en monitor i entreen med slide-show kørende af fotos af både hverdagens begivenheder og de mere festlige arrangementer.

Der vil være arrangementer i løbet af året, som kan give forældre og andre et indblik i arbejdet..

Vi laver af og til udstillinger med børnenes fund eller arbejder. Det kan eksempelvis være flotte sten fra stranden, tegninger, fastelavnsris, påskepynt eller større "produkter" til pynt i institutionen..

Det pædagogiske arbejde vil også synliggøres på det årlige forældremøde, forældresamtaler i løbet af barnets tid i børnehaven, hvor det enkelte barns udvikling og udviklingsmuligheder drøftes og i de daglige samtaler med personale og børn om livet i børnehaven.

Vi tilbyder sprogvurderinger til de 3 årige og status- og udviklingssamtaler for de børn, som er på vej til skole.

Når barnet starter i børnehaven, etablerer vi en "barnets bog", som følger børnene de år de er i børnehaven og udleveres, når de bliver udmeldt af institutionen.

For børnene:

I forhold til børnene ønsker vi at se dokumentationen som en integreret del af det pædagogiske arbejde. Dvs. at dokumentationen med og for dem skal være en løbende proces i hverdagen og forgå på mange niveauer. Dokumentation for og med børn skal være medvirkende til at øge deres bevidsthed og refleksion om deres liv og udvikling i børnehaven.

Også for børnene vil der være dokumentation i form af fotos, som dels beskriver hverdagen, dels særlige arrangementer som lejr, sommerudflugt, fastelavnsfest, sommerfest, juletraditioner o.a.

Der vil være udarbejdelsen af "produkter" til udstillinger i børnehaven. Flotte sten fra stranden, tegninger, fastelavnsris, påskepynt eller større "produkter" til pynt i institutionen. Det vil være de årligt producerede julegaver til familie eller venner.

Det vil være den mundtlige synliggørelse i form af samtaler med børnene omkring de beskrevne mål eller de børneinterview vi vil lave med de ældste af børnene.

Det vil være arbejdet med udarbejdelsen af "barnets bog" eller billedmæssig bearbejdning af udflugter børnene har deltaget i.

For personalet.

For personalet vil dokumentationen være en synliggørelse, som kan kvalificere arbejdet ved at give en øget viden både om det enkelte barn og om gruppen. Dokumentationen vil ligeledes bruges som et middel til at kunne reflektere over og planlægge egen pædagogiske praksis.

Vi ønsker at arbejde med forskellige former for dokumentation i personalegruppen.

Skriftlig i form af interne referater som et arbejdsblad. Det kan være personalemøder eller forældresamtaler. Interviews med de ældste af børnene og udarbejdelsen af relationsskemaer 1 gang årligt på personalemøder eller stuemøder.

Mundtlig dokumentation i form af praksisfortællinger, som kan være med til at illustrere og inspirere til den pædagogiske praksis.

Formidling af væsentlige iagttagelser

Vidensdeling f.eks. når en medarbejder har været på kursus eller deltaget i møder, hvor der skal formidles viden eller aftaler til kolleger.

Iagttagelser både af enkelte børn og grupper af børn med et bestemt formål. Et formål, som aftales og bearbejdes på stue- eller personalemøder. Det kan f.eks. være med henblik på at afklare legerelationer og venskaber.

9. EVALUERING AF OMRÅDERNE

Som hjælperedskab til at kunne beskrive, dokumentere og evaluere det pædagogiske arbejde omkring dette emne er vores lokale udviklingsplan og Plan for Pædagogisk virke opsat efter ROYE modellen.

Vi mener dog, at vi i evalueringsmetoden skal være opmærksomme på, hvad det er, vi ønsker at evaluere. En faldgrube kunne være, at vi kommer til at evaluere på det, der nemt kan måles. Det kan f.eks. være: antallet af ture, hvor mange projekter, vi har iværksat eller om børnene har lært at tage flyverdragter på og i stedet glemmer de områder, som er umiddelbart vanskelige at måle på. Områder som glæde, trivsel, gode oplevelser, venskaber. Hvordan måler man, hvor godt et venskab er, og hvor mange venner det enkelte barn har?

Vores Plan for Pædagogisk Virke evalueres løbende på pædagogmøder.

10. SAMARBEJDET MELLEML FORÆLDRE OG PERSONALET

Som selvejende dagtilbud er det særligt vigtigt for os at have et godt og forpligtende samarbejde med børnenes forældre.

Inden barnet begynder i børnehaven sender vi et velkomstbrev ud til barn og forældre. I dette lægges det senest udsendte nyhedsbrev og et postkort med henvisning til hjemmesiden. I brevet inviteres forældre og barn til at komme på besøg inden start.

Når barnet har gået i børnehaven i ca. 3 måneder, vil forældrene blive tilbudt en samtale med personalet på stuen af ca. ½ times varighed.

De 3 årige børns forældre tilbydes en sprogvurdering af deres barn. Denne udarbejdes i et samarbejde mellem forældre og personale.

En gang årligt tilbyder vi alle en forældresamtale. For de ældste af børnene vil forældrene blive tilbudt en udvidet samtale i form af en status-og udviklingssamtale.

Man vil dog altid kunne anmode om en samtale, hvis der opstår et behov for dette.

Vi vil dog understrege, at det er den daglige dialog, vi vægter mest.

Personalet vil gøre sig umage for, at der i dagligdagen er mulighed for at fortælle lidt om, hvad det enkelte barn har foretaget sig i løbet af dagen.

Børnehaven afholder et årligt forældremøde i efteråret, hvor forældrebestyrelsen fremlægger årets arbejde, og hvor der vælges ny bestyrelse.

Forældrene i børnehaven deltager i Århus kommunes tilfredshedsundersøgelser. Vi anvender herefter resultaterne til at evaluere og tilrettelægge vores forældresamarbejde.

11. SAMARBEJDET MELLEM SVÅ OG ANDRE INSTITUTIONER

Børnehaven indgår som følge af sin selvejestatus i et forpligtende ledelsesamarbejde på flere fronter med 4 andre selvejende institutioner i Netværket 20-12.

Vi samarbejder bla. Indenfor områderne:

- pædagogisk ledelse,
- interessent ledelse,
- HR ledelse
- økonomisk ledelse.

Vi indgår i et netværkssamarbejde med en større gruppe af selvejende institutioner, som bl.a. omhandler organiseringen af samarbejdet mellem Århus kommune.

Udover samarbejdet som specielt drejer sig om det selvejespecifikke samarbejder vi på en del områder også med de kommunale institutioner. Det kan bl.a. dreje sig om:

- Børns overgang fra vuggestue til børnehave, eller børnehave til anden børnehave
- Børns overgang fra børnehave til skole (herunder også privatskoler)
- Drøftelser på ledelsesniveau

12. PRAKTISKE OPLYSNINGER

Børnehaven åbner hver morgen kl. 6.45. Mandag til torsdag lukkes den kl. 17.15. Fredag kl. 16.45.

Børnehaven har lukket i hverdage mellem jul og nytår, de 3 hverdage inden påske og dagen efter Kristi Himmelfartsdag. Derudover er der lukket én uge i sommerferieperioden. Sædvanligvis uge 29.

Børnehaven sørger for morgenmad til de børn, som møder tidligt, og mælk til eftermiddagsmad.

Til frokosten kl.11 har børnene madpakker med

Eftermiddagsmaden kl. 14.00 medbringer forældrene på skift til deres barns gruppe..

Holder et barn fri eller er sygt, vil børnehaven gerne, at der gives besked inden 9.00 af hensyn til planlægningen af dagen.

På tavlerne i garderoberne er der sedler, hvor forældrene skriver afhentningstidspunkt og ligeledes "krydser børnene ud", når de henter dem. Børnehaven vægter også, at barnet siger farvel, inden det går hjem.

Vi vil gerne at forældrene tømmer garderoberne fredag eftermiddag af hensyn til rengøringspersonalet.